

Var kommer vi ifrån?

Bakom rekommendationerna står 16 partners från trafikföretag, kommuner, kunskapsinstitutioner och regioner i Danmark och Sverige. Under tre år har vi samarbetat inom projektet Green Mobility Shift. Trots olika förutsättningar, erfarenheter och kunskap har vi samlats kring en gemensam önskan: att möjliggöra och stödja det nödvändiga skiftet i människors resvanor – för klimatet, folkhälsan och för våra städer och lokalsamhällen.

Vi har arbetat i det lilla – i personalrum, på föräldramöten och i lokala idrottsföreningar, men med en stor, gemensam uppgift: att bidra till en omställning där fler går, cyklar och reser tillsammans.

I åtta case har vi testat olika sätt att arbeta med beteendeförändringar hos människor kopplat till deras resvanor. Vi har arbetat med skolor för att barn ska se cykeln och kollektivtrafiken som naturliga sätt att ta sig fram. Vi har arbetat med arbetsplatser för att medarbetare ska upptäcka nya och hälsosammare sätt att ta sig till och från jobbet. Vi har arbetat med knutpunkter, landsbygd och idrottsföreningar för att skapa gemenskap kring mobilitetslösningar som ger människor fler alternativ än bilen.

Det är det arbetet de fem strategiska rekommendationerna bygger på – rekommendationer som möjliggör förändring genom att genomgående sätta människors önskemål och behov i centrum. Och det är det första, avgörande steget mot nya, gröna resvanor.

Läs här hur ni kan komma igång – eller ta nästa steg:

1

Se det stora i det lilla – varje insats räknas

Att ställa om transportsystemet är en stor och komplex samhällsutmaning. Det är lätt att avfärda mindre insatser på en skola, ett företag eller en förening som en droppe i havet. Men det är helt avgörande att börja med invånarnas vardagstransporter och de små lokala förändringarna. När fler deltar och visar att aktiva och gröna transportformer skapar värde och mening, kan de växa till strukturella förändringar. Vi behöver förändring nerifrån och upp – och förmågan att se det stora i det lilla.

2

Visa vägen i vardagen – en kulturell förändring kan börja vid kaffemaskinen

Arbetet med transporter har länge handlat om teknik, nya fordon och utbyggd infrastruktur. Tekniken spelar roll, men transporter är mer än asfalt och fordon – det är en social och kulturell praktik präglad av vanor, vardagsliv och relationer.

Erfarenheterna från våra case visar att det krävs en kulturell förändring i organisationerna, där individen inte ses som en passiv resenär utan som en del av lösningen. Och att samtalet vid kaffemaskinen, på föräldramötet eller årsstämman, där kultur och normer formas, börjar med ledare som vågar gå före. Bara att börja prata om resvanor och visa att det finns alternativ har i sig en positiv effekt.

3

Stöd era eldsjälar – men ta ansvar för förankringen

Engagerade eldsjälarna med stark drivkraft är avgörande för att få i gång förändringen. I våra case har det drivits av allt från konsulter i privata företag till lärare i danska och svenska skolor. Gemensamt för dem är att de är nyckelpersoner som omsätter idéerna i praktiken – varje dag.

De nya lösningarna måste fungera för dem, i deras vardag. Samtidigt är det viktigt att organisationer stödjer eldsjälarna, men också säkerställer att arbetet över tid blir mindre beroende av enskilda personer. Arbetet med nya resvanor behöver förankras i organisationens mål, rutiner och beslutsstrukturer.

4

Skapa en gemensam vision – involvera invånare eller kollegor

Transportplanering har alltid haft som syfte att lösa människors transportbehov, men sällan involverat dem som arbetet faktiskt är till för.

Vi har inte lyssnat tillräckligt på deras önskemål och drömmar om hur de vill resa till arbete, skola eller fritidsaktiviteter. Erfarenheterna från våra case visar hur viktigt det är att förankra förändringen hos dem som förväntas använda de nya transportformerna.

När vi involverar användarna i att definiera det gemensamma värdet och visionen för nya resvanor fattar vi bättre beslut och skapar gemenskap och ägarskap kring en rörelse som sträcker sig bortom det individuella valet.

5

Testa, utvärdera och kommunicera – och gör det långsiktigt

För att stödja ett skifte i människors resvanor måste vi först förstå deras behov och vardagsliv. Det är där verklig förändring tar sin början. Sannolikheten att få fler med på resan ökar också ju större bredd verktygslådan har. Ge människor möjlighet att testa olika lösningar snarare än att satsa allt på ett erbjudande. Använd låncyklar, elcyklar och provresor med kollektivtrafik när det är möjligt. Dela berättelserna – verkliga historier från människor i ens omgivning är ett av de starkaste verktygen för att inspirera till förändring.

Organisationer behöver en långsiktig strategi för att pröva olika mobilitetsformer, mod att utvärdera testerna och öppenhet att berätta om både framgångar och misslyckanden. Det kräver ledarskap, samskapande och uthållighet. Varaktig förändring av kultur och resvanor sker inte över en natt.

Nya gröna resvanor börjar i vardagen

Är du ledare i en offentlig organisation, ett företag, en barn- och ungdomsverksamhet eller en förening? Fattar du beslut som påverkar människors resor till arbete, skola eller fritidsaktiviteter? Då kan du vara med och göra skillnad.

Vi vet att det är svårt att få människor att välja gång, cykel, buss och tåg framför bilen. Trafikplanerarens traditionella verktygslåda ger oss inte alla svaren. För att aktiva och kollektiva transportformer ska etableras i vardagens vanor behövs fler organisationer, både offentliga och privata, som vågar utmana det befintliga och testa nytt.

Vi behöver arbetsplatser som tillsammans med engagerade medarbetare skapar aktiva och hälsosamma resvanor. Det kan vara en konkurrensfördel i rekryteringen och ger piggare, friskare och mer effektiva medarbetare.

Vi behöver institutioner och föreningar som bidrar till aktiva och självständiga resvanor för barn och unga, och som stärker deras självständighet, lärande och gemenskap.

Och vi behöver offentliga organisationer som bjuder in invånarna i gemenskaper kring nya resvanor.

Så vad gör vi, alla vi som vill bidra till förändrade resvanor i vardagen? Här presenterar vi fem strategiska rekommendationer till organisationer som vill ta sig an utmaningen och skapa värde på ett nytt sätt.

Rekommendationerna är det första steget mot nya, gröna resvanor. De utgår ifrån den verktygslåda som tagits fram i projektet. Däri ingår nya metoder, praktiska case och en rad konkreta verktyg som ger inspiration och vägledning för att komma i gång och bli en del av rörelsen mot en grönare transportkultur.

Redo för en omställning av våra resvanor? Se hur här!

Fler metoder, verktyg och goda exempel som kan inspirera till vad du kan göra i din kommun, din region, ditt företag, ditt lokalsamhälle, din skola eller förening finns här:

Och om du redan arbetar med frågan har vi tips på hur ni kan skala upp insatsen så att ni når fler och längre:

Sätt kurs mot nya, gröna resvanor

Hur skapar vi förändring och använder omställningen som en hävstång för bättre vardagar: mindre bilberoende, mer rörelse, starkare gemenskaper och grönare lokalsamhällen?

Partners

Skånetrafiken

INNOVATION SKÅNE

Interreg

Medfinansieras av Europeiska unionen

Öresund-Kattegat-Skagerrak

GREEN MOBILITY SHIFT